

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΟΥΛΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΤΟΥ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1305: Ο σκωτσέζος επαναστάτης Γουίλιαμ Γουάλας αποκεφαλίζεται από τους Άγγλους σε φυλακή του Λονδίνου, κατηγορούμενος για προδοσία.

1812: Ο Νικόλαος Κοκοβίλας αναλαμβάνει Κυβερνήτης της Ύδρας.

1852: Κυκλοφορεί το μυθιστόρημα της Χάριετ Μπίτσερ Στόου Η Καλύβα του Μπαρμπα-Θωμά.

1893: Ο Σπυρίδων Περεισιάδης ολοκληρώνει το θεατρικό έργο Γκόλφω.

1910: Σε πανηγυρική συγκέντρωση ανακοινώνεται η ίδρυση του νέου κόμματος του Ελευθέρου Βενιζέλου, με το όνομα Κόμμα των Φιλελευθέρων.

1927: Εκτελούνται στη Βοστώνη οι αναρχικοί Νικόλας Σάκο και Μπαρτολομέο Βαντσέτι, επειδή κρίθηκαν ένοχοι φόνου, τον οποίο ουδέποτε παραδέχτηκαν. Η ιστορία τους ενέπνευσε πολλούς καλλιτέχνες.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1754: Λουδοβίκος 16ος, τελευταίος αυτοκράτορας της Γαλλίας, που αποκεφαλίστηκε από τους επαναστάτες. (Θαν. 21/1/1793)

1864: Ελευθέριος Βενιζέλος, κορυφαίος νεοέλληνας πολιτικός, που διετέλεσε πρωθυπουργός από το 1910 έως το 1915 και από το 1928 έως το 1932. (Θαν. 18/3/1936)

1948: Κώστα Γεωργιάκης, φοιτητής της Γεωλογίας από την Κέρκυρα, που αυτοπυρπολήθηκε στη Γένοβα, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για το στρατιωτικό καθεστώς της Ελλάδας. (Θαν. 19/9/1970)

ΘΑΝΑΤΟΙ

1806: Σαρλ Ογκιστέν Ντε Κουλόμπ, γάλλος φυσικός, με σημαντικό έργο στον τομέα του ηλεκτρομαγνητισμού. (Γεν. 14/6/1736)

1926: Ροντόλφο Βαλεντίνο, (Ροντόλφο Πιέτρο Φιλμπερτο Ραφαέλο Γκουλιέλμι Βαλεντίνο), ιταλός ηθοποιός και είδωλο του βωβού κινηματογράφου. (Γεν. 6/5/1895)

1945: Γιάννης Βλαχογιάννης, λογοτέχνης, ιστορικός και ιστοριοδίφης της εθνεγερσίας. Ήταν ο πρώτος που εξέδωσε τα Απομνημονεύματα του στρατηγού Μακρυγιάννη. (Γεν. 1867)

Γκόλφω

Βουκολικό δράμα του Σπυρίδωνος Περεισιάδου, ένα από τα εμβληματικά έργα του νεοελληνικού θεάτρου και αρχέτυπο του εγχώριου μελοδραματισμού. Αναφέρεται σ' ένα προδομένο έρωτα με τραγική κατάληξη, που εκτυλίσσεται σ' ένα ορεινό ελληνικό χωριό του 19ου αιώνα.

Η φτωχή και ορφανή Γκόλφω, μια όμορφη νεαρή βοσκοπούλα που ξενοδουλεύει υπηρετώντας τον τσέλιγκα Ζήση, γνωρίζει τον έρωτα στα μάτια ενός παλικαριού της περιοχής, του βοσκου Τάσου.

Κι ενώ την πολιορκεί το αρχοντόπουλο της περιοχής, ο Κίτσος, εκείνη αρνείται τις προτάσεις του και παραμένει πιστή στους όρκους αγάπης που έχει ανταλλάξει με τον Τάσο. Οι δύο νέοι αρραβωνιάζονται και ετοιμάζονται να παντρευτούν, όταν ο Τάσος δέχεται πιεστικά προξενιά για την εξαδέλφη του Κίτσου και κόρη του τσέλιγκα, Σταυρούλα. Παρά την αρχική του άρνηση, ο Τάσος τελικά δελεάζεται από τη μεγάλη προίκα της Σταυρούλας και διώχνει την Γκόλφω. Η νεαρή κοπέλα απελπίζεται, χάνει τα λογικά της και καταριέται τον Τάσο. Λίγο πριν από τον γάμο τους, η παραλογισμένη πια Γκόλφω σπκώνει την κατάρα και τους εύχεται κάθε ευτυχία. Ο Τάσος κλονίζεται από το μεγαλείο του έρωτά της, αλλάζει γνώμη και τρέχει στο κατόπι της, είναι όμως αργά. Η Γκόλφω έχει φαρμακωθεί και ξεψυχά στα χέρια του. Ο Τάσος αυτοκτονεί στο πλευρό της.

Το έργο («δράμα ειδυλλιακόν» το χαρακτηρίζει ο συγγραφέας του) ολοκληρώθηκε στις 23 Αυγούστου 1893 από τον σχεδόν τυφλό Σπυρίδωνα Περεισιάδη (1854-1918) και παρουσιάστηκε λίγες ημέρες αργότερα σε πανελλήνια πρώτη από ερασιτεχνικό θίασο στην Ακράτα, υπό την επίβλεψη του συγγραφέα, που είχε ξεκινήσει την επαγγελματική του καριέρα ως δημόσιος υπάλ-

λλος. Η φήμη του έργου γρήγορα ξεπέρασε τα στενά όρια της Αιγιαλείας και στις 10 Αυγούστου 1894 παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα από τον θίασο Πρόδος του Δημήτρη Κοτοπούλη στο θέατρο Παράδεισος.

Την «Γκόλφω» υποδύθηκε η Βασιλεία Στεφάνου και τον «Τάσο» ο Θεοδόσης Πετάλας. Στις 26 Ιανουαρίου 1913 ανέβηκε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη, στο θέατρο Εδέμ, από τον Εθνικό Δραματικό Θίασο και συνδυάστηκε με την παρουσία στη συμπρωτεύουσα του νικητή των Βαλκανικών Πολέμων, πρωθυπουργού Ελευθέρου Βενιζέλου. Η Γκόλφω γνώρισε μεγάλη επιτυχία και στο εξωτερικό, σε πόλεις με έντονο ελληνικό στοιχείο (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Οδησός, Παρίσι). Τέτοια ήταν η απήχσή του έργου στο λαϊκό κοινό, ώστε να αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις ασφαλές σωσίβιο για τους περιοδεύοντες θιάσους στην ελληνική επαρχία («μπουλούκια»), που τους εξασφάλιζε σχεδόν πάντα θεατές.

Το καλοκαίρι του 1967 η Γκόλφω επανήλθε στο προσκήνιο, μέσα από την παράσταση του Λαϊκού Θεάτρου του Μάνου Κατράκη στο Πεδίο του Άρεως. Το καλοκαίρι του 1974 στο Άλσος Παγκρατίου παρουσιάστηκε μια ανατρεπτική διασκευή της Γκόλφως, με τίτλο Μια ζωή Γκόλφω από το Ελεύθερο Θέατρο, ένα νεανικό θίασο που έφερε νέο

αέρα στο ελληνικό θέατρο στα χρόνια της χούντας. Μια ακόμη διασκευή με τίτλο Golfo Forever! ανέβηκε το 2004 από τη θεατρική εταιρεία Χώρος.

Η Γκόλφω μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο δύο φορές. Το 1914 από τον σκηνοθέτη και παραγωγό Κώστα Μπακατώρη, με την Ολυμπία Δαμάσκου και τον Ζάχο Θάνο στους πρωταγωνιστικούς ρόλους. Ο Μπακατώρης ξόδεψε 100.000 δραχμές για τη βουβή Γκόλφω, που θεωρείται η πρώτη μεγάλη μήκους ταινία στην ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου. Η πρεμιέρα του έργου δόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 1915 στην Αθήνα.

Στις 28 Μαρτίου 1955 η Γκόλφω εμφανίστηκε για δεύτερη φορά στη μεγάλη οθόνη, σε σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, με την Αντιγόνη Βαλάκου και τον Νίκο Καζή στους πρωταγωνιστικούς ρόλους. Έκοψε 115.285 εισιτήρια και κατατάχθηκε στην 3η θέση του καταλόγου με τις πιο εμπορικές ταινίες της χρονιάς.

Η Γκόλφω του Λάσκου σηματοδότησε τη μόδα των «ταινιών-φουσανέλας», οι περισσότερες πολύ χαμηλής ποιότητας. Η Γκόλφω έχει την τιμητική της και στην κορυφαία ταινία του Θόδωρου Αγγελόπουλου Ο Θίασος (1975). Συμβάλλει στην εξέλιξη του μύθου, καθώς παρουσιάζεται από ένα θεατρικό μπουλούκι.

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ...

Συνωστισμός «αδιάφθωρων»

Του Κώστα Λεονταρίδη

Ακόμα και οι πλέον καχύποπτοι θα έλεγαν «αυτοί μάλιστα, τουλάχιστον για δύο ώρες, είναι αληθινά αδιάφθωροι», μιλώντας για τους κινηματογραφικούς ήρωες της ταινίας (1987) του Μπράιαν ντε Πάλμα, που υπό την καθοδήγηση του πράκτορα Ελιοτ Νες (μεγάλη, «ξερή» ερμηνεία από τον Κέβιν Κόστνερ) θα έστελναν στη φυλακή τον αρχιμαφιόζο Αλ Καπόνε. Για φοροδιαφυγή έτσι; Εμβληματική φιγούρα από την ομάδα των «Αδιάφθωρων» ο βετεράνος αστυφύλακας Μαλόουν (να βλέπεις και να μη χορταίνεις τον Σον Κόνερι) ένας ακέραιος ένστολος, ξένο σώμα στο (τότε) αργυρώνητο σινάφι του.

Κι αν η Ιστορία απένειμε το εύσημο Μέγας σε ουκ ολίγους διακριθέντες για την πολυαίμακτη δράση τους, στάθηκε φειδωλή στο να βαφτίσει άλλους «Αδι-

άφθορους». Για την ακρίβεια, τον όρο μονοπωλεί ακουσίως ο Μαξιμιλιανός Ροβεσπιέρος, μάλλον ο γνωστότερος πρωταγωνιστής της Γαλλικής Επανάστασης. Ανυποχώρητος ακτιβιστής εις το όνομα του λαού ή αιμοδιψής τακτικιστής εις το όνομα του ρόλου που του είχαν αναθέσει οι καιροί; Στόμωσε η γκιλοτίνα από κεφάλια πρώην συντρόφων του που οδηγήθηκαν εκεί από τον Αδιάφθορο• εκεί κατατομήθηκε και αυτός, ετών 36, προσφέροντας βαθιά ανακούφιση σε πρώην συντρόφους του. Αντιγράφω μια ψηφίδα στον περί τον Ροβεσπιέρο διάλογο, με την αμυδρή ελπίδα ότι είναι άγνωστη σε πολλούς. Να τι γράφει ο εκ των κορυφαίων Γάλλων ιστορικών Ζαν Μασέν, πρώτα ιερέας, μετέπειτα μαρξιστής, θιασώτης του «ροβεσπιερισμού», για ένα ασήμαντο

και μαζί εκπληκτικό (από ψυχαναλυτική θέαση) αν σκεφτούμε την τροπή των πραγμάτων συμβάν. «Ένα χρόνο μετά την ενθρόνισή του, το 1775, ο νεαρός βασιλιάς Λουδοβίκος 16ος, γυρίζοντας από τη Ρεμς, την πόλη όπου έλαβε το χρίσμα, μπαίνει στην αγαπημένη του πολιτεία, το Παρίσι. Στο Κολλέγιο του Λουδοβίκου του Μεγάλου, η πομπή σταματά. Γονατιστός κατάχαμα, υπό νεροποντή, ένας 17χρονος -ο καλύτερος μαθητής- εκφωνεί λόγο με τις κοινοτοπίες που αρμόζουν διαχρονικά σε τέτοιες περιστάσεις. Ο Λουδοβίκος 16ος και η Μαρία Αντουανέτα, τέσσερα χρόνια μεγαλύτεροι από τον μαθητή, ακούν βαριεστημένα και αναχωρούν χαμώμενοι, αφήνοντας τον Μαξιμιλιανό Ροβεσπιέρο στη λάσπη». Ήταν γραφτό οι μοίρες των τριών να συναντηθούν λίγα

χρόνια αργότερα σε ένα από τα πιο συγκλονιστικά ραντεβού της Ιστορίας.

Σήμερα, ένα πενόμενο ψαροχώρι της Γης, που έως πρότινος είχε αδυναμία στο παντεσπάνι, μετατράπηκε μ.Κ. (μετά Κρίσεως) σε τόπο αδιάφθωρων. Δεν αφήνω καμία νύξη -με ποια ιδιότητα άλλωστε;- κατά των πολλών θεοπισμένων από την Πολιτεία ειδικών Σωμάτων που με αυταπάρνηση σπεύδουν να δράσουν όπου όζει κόπρος Αυγείου. Μοιράζομαι μαζί σας την (αφελή) έκπληξή μου για τους αναρίθμητους «Ροβεσπιέρους» και «Ροβεσπερίνες» του δημόσιου λόγου, αναγνωρίσιμους πρώην υπηρέτες κάθε λογής εξουσίας και συμφερόντων. Θα μου πείτε ότι κάνουν χρήση του δημοκρατικά κατακτημένου δικαιώματος του απύθμενου θράσους. Δίκιο έχετε.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ